Orpolapsityö vuosina 2002-2010 Morogorossa

Kehitysmaaseuran huoli orpolasten elämän ja tulevaisuuden turvaamisesta poiki hankkeen, joka lähti liikkeelle vuonna 2002. Hankkeen tavoitteena oli etsiä orpolapsille ja nuorille sijaiskoti sekä tukea heidän opiskeluaan ja mahdollisuutta saada ammatti ja toimeentulo.

Huoli orpolasten tulevaisuudesta todettiin myös laajemmin ja samoihin aikoihin aloitettiin Kuntaliiton Pohjoisen ja Etelän yhteistyöohjelman rahoittama Orpolapsityön kasvatus- ja koulutusprojekti vastuutahoina Vaasan ja Morogoron kaupungit.

Molemmat orpolapsityön projektit ovat Vaasa-Morogoro yhteistyön merkittäviä, erityisesti köyhyyden vähentämisen näkökulmasta ja kohdistuivat etenkin naisten ja lasten olosuhteiden parantamiseen. Niiden perusidea oli hyvin sama ja toteutettiin hyvässä yhteistyössä ja toisiaan tukien.

Etteivät projektit sekoittuisi toisiinsa käytännön toiminnan ja talouden osalta, päädyttiin siihen, että kummallekin projektille määriteltiin omat kaupunginosat, joissa toimivat.





Perheiden luona käytiin tarkastuskäynneillä

Projektin ensisijaisena tarkoituksena oli löytää orvoiksi jääneille lapsille uusia koteja ja tukea samalla heidän koulunkäyntiään. Orpolasten määrä kasvoi Aids-epidemian myötä eikä heistä pystytty huolehtimaan perinteisin keinoin. Projektissa keskityttiin auttamaan kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia orpolapsia, joilla ei ole sukulaisia tai muita läheisiä ihmisiä. Orpojen kohtaloksi koitui monesti huono koulutus, terveydenhoito ja monet sosiaaliset ongelmat.

Projektin ensimmäinen tehtävä oli kartoittaa orpojen määrä ja selvittää heidän tilanteensa ja tarpeensa. Kartoitus tehtiin asuinalueittain yhteistyössä Morogoron sosiaalitoimen ja alueiden asukkaiden kanssa.

Kartoituksen jälkeen tavoitteena oli löytää orpolapsille uusi perhe ja taata heille peruskoulutus ja mahdollisesti myös ammatillinen koulutus. Käytännössä se tapahtui siten, että kylissä/alueilla henkilöille, jotka olivat valmiita ottamaan orpolapsen huostaansa, tarjottiin ns. starttirahaa, jolla voi perustaa pientä yritystoimintaa. Lisäksi he saivat korvausta lapsen elättämiseen ja koulunkäyntikuluihin. Lainanannon tarkoituksena oli parantaa omavaraisuutta, tukea yritystoiminnan perustamista ja mahdollistaa orpolapsesta huolehtiminen. Yksityishenkilöt, joille laina annettiin, toimivat ryhmissä, jotka olivat yhdessä vastuussa rahoista. Projektin loppuvaiheessa lainat kohdistettiin kyläyhteisöille, jotka ottivat vastuuta orpolasten kasvattamisesta. Kylän asukkaat saivat itse päättää, minkälaista liiketoimintaa haluavat aloittaa.



Taas puuttuu yksi sukupolvi

Projektin seurannaisena syntynyttä kansalaisaktiivisuutta päädyttiin myös tukemaan. Alueilla aktivoiduttiin talkoohengessä rakentamaan työpaja (training center) niitä nuoria varten, jotka eivät päässeet jatkamaan koulua yläasteelle. Työpajojen rakentamisen rahoittivat alueen asukkaat ja tukea antoivat Vaasan kehitysmaaseura ja Lions Club Vaasa Meri.





Orpolapsia ottaneille perheille tuet jaettiin ensimmäistä kertaa Morogoron kaupungintalolla

Projektin tuloksia:
Projektin keskeinen tavoite oli parantaa pysyvästi orpojen mahdollisuutta ottaa vastuuta omasta elämästään ja parantaa samalla sijaiskotien toimeentuloa.

- Yhdessä Vaasan kaupungin Orpolapsiprojektin kanssa saatiin sijaiskoti n. 500 orvolle, 159 orpoa sai koulutuksen ja 36 perhettä mikrolainan.
- Sijaiskodeille annettujen lainojen takaisinmaksu oli odotettua parempi, joten Morogoron kaupunki pystyi jatkamaan lainojen jakamista uusille sijaisperheille.
- Tärkeä tavoite, asukkaiden osallistaminen alueensa kehittämiseen onnistui myös, kansalaisaktiivisuus lisääntyi ja asukkaat motivoituivat osallistumaan asuinalueensa orpojen auttamiseen.
- Morogoron sosiaalitoimen status, arvostus ja resurssit paranivat.
- Orpolapsiprojektin toiminta ei rajoittunut vain orpolapsiin, ohjelman yhteydessä tuettiin esim. koulukeskuksen rakentamista, jossa nuoret voivat opiskella ammatillisia taitoja.

Vastaavanlaisia lainaideaan perustuvia projekteja oli ollut muuallakin, mutta Morogoron projekteista teki erityisen juuri koulutuksen lisääminen mukaan. Monilla asukkailla ei välttämättä ole mahdollisuutta terveydenhoitoon tai koulutukseen, joten koulutusta annettiin aiheista kuten, Aids, taloudenhoito, ravitsemus, perusterveydenhuolto, etiikka ja hyväksikäyttö. Aluksi koulutus oli suunnattu vain Morogoron kaupungin toimikunnille ja henkilökunnalle, mutta myöhemmin koulutusta tarjottiin laajemmin myös eri ryhmille, perheille ja esimerkiksi orpolasten

tukihenkilöille. Kaikki asukkaat olivat erittäin kiinnostuneita osallistumaan koulutukseen ja viimeisessä vaiheessa kyläläisillekin tarjottiin mahdollisuutta osallistua koulutukseen. Projektin aikana Morogorossa koulutettiin kaikki kyläpäälliköt ja vastuuryhmät sekä orpolasten huoltajat perheineen ja tukihenkilöt.

Hankkeiden vastuuhenkilöt:
Vaasan kehitysmaaseura: Jouko Saraste Vaasa – Devota Nkwera ja Costa Magali Morogoro
Omavastuuosuuden kertymisestä kehitysmaaseuran projektissa huolehti Vaasan Suomalaisen Seurakunnan Bungo-piiri (nykyisin Tansania-piri)
Kuntaliiton hanke: Maisa Kivisalo Vaasan kaupunki – Devota Nkwera – Morogoron kaupunki
Maisa Kivisalo on myös aktiivinen Kehitysmaaseuran jäsen.